

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Maj 1875, kl. 8 e. m.

Särskilda Utskottets Memorial, i anledning af dels Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandlingen af 1 och 2 punkterna af Särskilda Utskottets Utlåtande N:o 2 i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående landförsvarets ordnande m. m., dels Första Kammarens återremiss af punkterna 3—32 uti nämnda Utlåtande.

Uti oförmälda utlåtande hade Utskottet hemställt,

i första punkten

att Riksdagen måtte förklara sig icke kunna i oförändradt skick antaga det förslag till lag om härordningen, som af Kongl. Maj:t blifvit för Riksdagen framlagdt; samt

i andra punkten

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga frågan om ny härordning under förnyad ompröfning samt för en kommande Riksdag i berörda hänseende framlägga ett förslag, bygdt på följande grunder:

- a) att öfningstiden för de värnpligtige varder olika;
- b) att öfningstiden för de längre öfvade bestämmes till ett år, deri inräknadt två års repetitionsöfningar;
- c) att öfningstiden för dem, som böra undergå den kortare öfningen, bestämmes till 90 dagar, fördelade på tre år, med 42 dagar under det

första året och 24 dagar under hvartdera af de två näst derpå följande, med undantag för rytteriet, vid hvilket vapen hela denna öfningstid bör förläggas till första året;

d) att till den längre öfningens undergående halfva antalet värnpligtige inom liniens första årsklass skall kunna uttagas, dock med iakttagande deraf, att ej inom något utskrifningsområde må kunna genom lottning uttagas större antal värnpligtige, än som erfordras för att uppbringa sammanräknade antalet af frivillige och utlottade värnpligtige under de första tio åren till en tredjedel och under näst följande tio år till två femtedelar af hela ofvannämnda årsklass;

e) att till den längre öfningens undergående i främsta rummet uttagas *de* värnpligtige inom liniens första årsklass, som frivilligt dertill anmäla sig;

f) att anskaffningen af frivillige i regeln skall ske genom utskrifningsnämnden, dock med rätt för befälet att under hand få antaga frivillige;

g) att uppgift öfver dem, som anmält sig såsom frivillige, skall meddelas utskrifningsrevisionen, hvilken verkställer lottning för uttagande af det felande antalet;

h) att de till den längre öfningen antagne frivillige erhålla ersättning;

i) att de till den längre öfningen utlottade värnpligtige erhålla ersättning, hälften så stor som den, hvilken kommer de i näst föregående punkt omnämnda frivillige till del;

k) att, i stället för de i Kongl. Maj:ts förslag till lag om härordningen upptagne eliter, 9,000 eliter och kadersoldater antagas bland de värnpligtige;

l) att de i föregående punkt omförmälda eliter och kadersoldater enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande få antagas mot därför erforderligt ersättningsbelopp, hvilket må kunna öfverstiga det som för de till längre öfning antagne frivillige värnpligtige kan komma att bestämmas, med iakttagande dervid att äfven underårige mellan 18 och 21 år må i nu nämnda egenskap kunna anställas, dock icke till större antal än 10 procent af första linieklassen;

m) att, för anskaffning af det i punkten k omnämnda antal kadersoldater och eliter, Riksdagen ställer till Kongl. Maj:ts förfogande ett erforderligt anslagsbelopp.

Enligt Utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har Första Kamraren för sin del beslutat:

att Riksdagen skulle i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t behagade för kommande Riksdag framlägga ett förslag till ny här-

ordning, hufvudsakligen fotadt på det nu meddelade nådiga förslagets grunder;

hwaremot Andra Kammaren för sin del beslutat:

att Riksdagen skulle i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga frågan om ny härordning under förnyad pröfning samt för en kommande Riksdag i detta hänseende framlägga förslag enligt följande grunder:

a) öfningstiden för de värnpligtige varder lika för alla och bestämmes till högst 90 dagar;

b) stamtruppen ombildas i öfverensstämmelse med krigskonstens utveckling och till tillräcklig styrka. Den sättes i samband med värnpligtige, så att ingen blifver soldat, som ej såsom värnpliktig ådagalagt sig ega fallenhet för tjensten, och aflönas på tidsenligt sätt, sedan rustnings- och roteringsbesvären i sammanhang med grundskatterna blifvit afskaffade;

c) svenska arméns aktiva fältstyrka bestämmes till omkring 80,000 man eller 2 procent af befolkningen. Härtill komma tillräckliga reserver och ett ordnad ortförsvar.

I följd häraf har det ålegat Utskottet, jemlikt § 63 Riksdagsordningen, att söka, såvidt möjligt är, sammanjemka de olika meningarna och med förslag derom till Kamrarne inkomma. Men då dessa beslut, oaktadt de öfverensstämma deruti, att en skrifvelse borde till Kongl. Maj:t aflåtas, med anhållan det Kongl. Maj:t täcktes till en kommande Riksdag ånyo framlägga förslag till ny härordning, likväl gå i väsendtligen olika riktningar, i det att Första Kammaren ansett, att en ny härordning borde vara fotad hufvudsakligen på det nu meddelade nådiga förslagets grunder, och deremot Andra Kammaren visserligen beslutat en utsträckning uti öfningstiden för samtliga värnpligtige, men för öfrigt, så väl hvad gränsen för denna utsträckning beträffar, som i afseende på härens sammansättning och styrka, anhållit om ett förslag till härordning på helt andra grunder än dem, på hvilka Kongl. Maj:ts nu framlagda förslag är utarbetadt, anser Utskottet, att en sammanjemkning af de ifrågavarande besluten icke kan åstadkommas;

1:o. vid hvilket förhållande Riksdagen torde finna den väckta frågan för denna riksdag hafva förfallit.

Enligt Utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har vidare Första Kammaren i fråga om 3:dje till och med 32:a punkterna af Utskottets ofvan nämnda utlåtande återremitterat desamma till Utskottets vidare behandling, hwaremot Andra Kammaren, med afseende å Kammarens, rörande 1:a och 2:a punkterna i samma utlåtande fattade beslut, ansett

sig för närvarande icke kunna ingå i pröfning af Kongl. Maj:ts uti förut nämnda punkter behandlade förslag till värnpligtslag.

Under sådana förhållanden, och då Andra Kammaren alltså förklaradt sig icke vilja ingå i någon vidare pröfning af hvad Utskottet under ifrågavarande punkter föreslagit, hemställer Utskottet:

2:o. att Första Kammaren torde behaga anse frågan för denna gång hafva förfallit.

Stockholm den 20 Maj 1875.

På Utskottets vägnar:

J. STJERNBLAD.

Reservation:

vid 1:a punkten:

af Herr *Mannerskantz*, som ansåg att Riksdagen, hvars båda Kammarer i fråga om en ny härordning stannat i olika beslut, borde i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t behagade till en kommande Riksdag i berörda hänseende ånyo framlägga förslag till den viktiga frågans lösning.
